

Standardy Ochrony Małoletnich w Olsztyńskim Planetarium i Obserwatorium Astronomicznym

PREAMBUŁA

Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne jest instytucją kultury prowadzącą działalność edukacyjną i popularyzatorską, z której korzystają dzieci i młodzież. Instytucja dokłada wszelkich starań, aby zapewnić małoletnim bezpieczne środowisko oraz odpowiednie warunki uczestnictwa w organizowanych wydarzeniach.

Małoletni korzystają z oferty instytucji najczęściej w ramach zajęć szkolnych, wydarzeń edukacyjnych lub wizyt indywidualnych, pozostając pod opieką rodziców, opiekunów prawnych lub nauczycieli.

Celem niniejszych **Standardów Ochrony Małoletnich** jest określenie zasad postępowania pracowników w sytuacjach mogących zagrażać bezpieczeństwu dzieci oraz wskazanie procedur reagowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich.

Wszyscy pracownicy OPiOA zobowiązani są do poszanowania praw dziecka oraz do reagowania na wszelkie przejawy przemocy, zaniedbania lub niewłaściwego traktowania małoletnich.

Podstawy prawne

Standardy opracowano w oparciu o:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej
- Konwencję o prawach dziecka
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich
- ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich
- przepisy Kodeksu karnego (w szczególności art. 240 kk)
- przepisy dotyczące ochrony danych osobowych (RODO)

SŁOWNICZEK POJĘĆ

Koordynator – osoba odpowiedzialna za realizację poszczególnych procedur wynikających ze standardów ochrony małoletnich.

Małoletni / dziecko – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.

OPIOA - Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne.

Pracownik instytucji – osoba zatrudniona w OPIOA na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, a także wolontariusz, stażysta lub praktykant.

Opiekun dziecka – rodzic, opiekun prawny lub faktyczny.

Krzywdzenie dziecka – każde działanie lub zaniechanie powodujące naruszenie praw lub dobra dziecka.

Opiekun faktyczny – osoba dorosła sprawująca w danym czasie opiekę nad małoletnim, w szczególności nauczyciel, wychowawca, instruktor lub inna osoba upoważniona przez rodzica lub opiekuna prawnego.

1. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka

1. Pracownicy **OPIOA** w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka oraz symptomy mogące świadczyć o krzywdzeniu małoletniego.
2. Do czynników ryzyka krzywdzenia małoletnich mogą należeć w szczególności:
 - widoczne obrażenia ciała dziecka, których pochodzenie jest trudne do wyjaśnienia;
 - nagłe zmiany w zachowaniu dziecka, np. wycofanie, lękliwość, nadmierna agresja lub płaczliwość;
 - oznaki zaniedbania, takie jak brak odpowiedniej opieki, nieadekwatny ubiór do warunków pogodowych, brak podstawowych środków higieny;
 - niepokojące wypowiedzi dziecka dotyczące sytuacji domowej lub relacji z dorosłymi;
 - nadmierny lęk dziecka przed określoną osobą;
 - zachowania wskazujące na doświadczenie przemocy fizycznej, psychicznej lub seksualnej.
3. W przypadku zauważenia czynników ryzyka lub symptomów mogących wskazywać na krzywdzenie małoletniego pracownik OPIOA jest zobowiązany do zachowania szczególnej czujności oraz – w miarę możliwości – nawiązania spokojnego kontaktu z dzieckiem w sposób zapewniający mu poczucie bezpieczeństwa. Jeśli sytuacja na to pozwala, pracownik w pierwszej kolejności informuje o swoich spostrzeżeniach rodzica, opiekuna prawnego lub nauczyciela sprawującego opiekę nad małoletnim. Pracownik, który powziął podejrzenie krzywdzenia małoletniego lub zauważył czynniki ryzyka, niezwłocznie informuje o tym koordynatora ds. standardów ochrony

małoletnich. Koordynator po otrzymaniu informacji dokonuje analizy sytuacji i podejmuje dalsze działania.

4. W przypadku uzasadnionego podejrzenia zagrożenia zdrowia lub życia małoletniego pracownik niezwłocznie podejmuje działania mające na celu zapewnienie dziecku bezpieczeństwa oraz informuje odpowiednie służby, zgodnie z obowiązującymi procedurami.

2. Zasady rekrutacji pracowników, wolontariuszy, stażystów, praktykantów

1. Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne dokłada szczególnej staranności przy wyborze osób, które w ramach wykonywanych obowiązków mogą mieć bezpośredni kontakt z małoletnimi. Celem jest zapewnienie, aby osoby te dawały rękojmię bezpiecznej pracy z dziećmi.

Rekrutacja prowadzona jest z uwzględnieniem przepisów Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

2. Przed nawiązaniem stosunku pracy lub dopuszczeniem innej osoby do wykonywania czynności związanych z bezpośrednim kontaktem z małoletnimi Dyrektor pozyskuje informację, czy dane tej osoby zamieszczone są w **Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym (rejestr z dostępem ograniczonym)**.

3. Osoba, o której mowa w ust. 1, podaje pracodawcy dane osobowe niezbędne do sprawdzenia, czy jej dane widnieją w rejestrach, o których mowa w ust. 2, zgodnie ze wzorem stanowiącym **Załącznik nr 1 do niniejszych standardów**.

4. Osoba, o której mowa w ust. 1, przedkłada pracodawcy **zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego** potwierdzające brak skazania za przestępstwa określone:

- w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego,
- w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego,
- w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

5. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1, posiada obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, zobowiązana jest przedłożyć pracodawcy **informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa**, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

6. Osoba, o której mowa w ust. 1, składa pracodawcy **oświadczenie o państwie lub państwach**, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, zgodnie z **Załącznikiem nr 2 do niniejszych standardów**.

Osoba ta przedkłada również **informację z rejestrów karnych tych państw**, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

Jeżeli prawo danego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla ww. celów, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa.

Jeżeli w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego lub prawo tego państwa nie przewiduje sporządzania takich informacji, osoba składa **oświadczenie o tym fakcie**, wraz z oświadczeniem, że:

- nie była prawomocnie skazana za czyny odpowiadające przestępstwu określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego,
- nie została skazana za przestępstwa określone w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego,
- nie została skazana za przestępstwa określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii,
- nie wydano wobec niej orzeczenia zakazującego wykonywania działalności związanej z pracą z małoletnimi.

Wzór oświadczenia stanowi **Załącznik nr 3 do niniejszych standardów**.

7. Oświadczenia, o których mowa powyżej, składane są **pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

Oświadczenie zawiera klauzulę:

„Jestem świadomy/świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”

8. Figurowanie w którymkolwiek z rejestrów, o których mowa w niniejszym rozdziale, **wyklucza możliwość zatrudnienia kandydata lub dopuszczenia go do pracy z małoletnimi**.

9. Oświadczenia, wydruki z rejestrów oraz zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego dołączane są do:

- **akt osobowych pracownika**, lub
- dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z edukacją lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich.

3. Okresowa weryfikacja osób mających kontakt z małoletnimi

1. Zmiana stanowiska

- Weryfikacja jest obowiązkowa przy awansie lub zmianie stanowiska, szczególnie jeśli nowa rola wiąże się z **bezpośrednim kontaktem z małoletnimi**.

2. Nowe przepisy lub wymagania prawne

- Weryfikacja powinna zostać przeprowadzona, gdy pojawiają się **nowe przepisy lub zmiany w systemach bezpieczeństwa**.

3. Zakres weryfikacji

- Kontrola aktualności **szkoleń i certyfikatów** z zakresu ochrony dzieci.
- Sprawdzenie **rejestrów karnych i innych baz danych** (np. rejestr pedofilów, Krajowy Rejestr Karny).
- Ocena zgodności z wewnętrznymi procedurami ochrony dzieci.

4. Zasady weryfikacji kandydatów do pracy oraz współpracy w zależności od rodzaju kontaktu z małoletnimi

W celu zapewnienia bezpieczeństwa małoletnich, wprowadza się zróżnicowany zakres weryfikacji kandydatów do pracy lub współpracy w zależności od charakteru i stopnia kontaktu z małoletnimi.

Zakres ten określa poniższa tabela:

Rodzaj kontaktu z małoletnim	Zakres weryfikacji kandydata	Krótką charakterystyka stanowisk
Kontakt bezpośredni (edukacyjny)	- zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego (KRK) - sprawdzenie w Rejestrze Sprawców Przepstępstw na Tle Seksualnym	Edukatorzy i osoby prowadzące zajęcia, warsztaty oraz pokazy dla dzieci i młodzieży; osoby mające bezpośredni, regularny kontakt z małoletnimi
Kontakt organizacyjny (obsługa wydarzeń dla dzieci)	- zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego (KRK) - sprawdzenie w Rejestrze Sprawców Przepstępstw na Tle Seksualnym	Osoby zaangażowane w organizację i obsługę wydarzeń z udziałem dzieci, np. obsługa widza, pracownicy recepcji, koordynatorzy wydarzeń
Brak kontaktu funkcjonalnego z małoletnimi	standardowa procedura rekrutacyjna	Pracownicy, których obowiązki nie wiążą się z kontaktem z małoletnimi, np. administracja, księgowość, zaplecze techniczne

Propozycja narzędzia do analizy ryzyka, wg Załącznika nr 9 do niniejszych standardów

4 . Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi, a pracownikami OPiOA

1. Relacje pracowników OPiOA z małoletnimi powinny opierać się na szacunku, profesjonalizmie oraz trosce o bezpieczeństwo małoletniego. Pracownicy są zobowiązani do zachowania odpowiedniego dystansu zawodowego oraz unikania sytuacji, które mogłyby budzić wątpliwości co do właściwego charakteru relacji z małoletnim. Pracownik nie powinien przebywać z małoletnim sam na sam w zamkniętym pomieszczeniu, chyba że jest to uzasadnione charakterem wykonywanych obowiązków.
2. Kontakt pracownika z małoletnim odbywa się zasadniczo za pośrednictwem rodzica lub opiekuna faktycznego.
3. Każdy kontakt pracownika z małoletnim powinien być:
 - uzasadniony realizacją obowiązków służbowych,
 - transparentny wobec instytucji,
 - możliwy do odtworzenia (np. udokumentowany lub odbywający się w sposób umożliwiający jego weryfikację).
4. Preferowaną formą kontaktu w sprawach organizacyjnych jest kontakt z rodzicem lub opiekunem małoletniego a nie bezpośrednio z małoletnim.
5. Kontakt telefoniczny z małoletnim dopuszczalny jest wyłącznie w sprawach organizacyjnych związanych z działalnością OPiOA.

Kontakt taki powinien odbywać się:

- w godzinach pracy instytucji,
- za wiedzą i zgodą rodzica lub opiekuna,
- w sposób profesjonalny i rzeczowy.

Zakazane są prywatne rozmowy telefoniczne z małoletnimi niezwiązane z działalnością OPiOA.

6. Kontakt mailowy z małoletnim może odbywać się wyłącznie z wykorzystaniem służbowego adresu e-mail OPiOA.

W przypadku korespondencji mailowej:

- do wiadomości należy dołączyć rodzica lub opiekuna dziecka (DW),
- korespondencja powinna dotyczyć wyłącznie spraw związanych z działalnością instytucji,
- niedopuszczalne jest prowadzenie prywatnej korespondencji z małoletnim,
- Zakazane jest korzystanie przez pracowników z **prywatnych adresów e-mail** do kontaktu z małoletnimi.

7. W zakresie korzystania z mediów społecznościowych i komunikatorów pracownikom OPIOA zabrania się nawiązywania kontaktów z małoletnimi:

- poprzez prywatne profile w mediach społecznościowych,
- poprzez prywatne komunikatory (np. Messenger, WhatsApp, Instagram, Snapchat i inne).

Dopuszczalna komunikacja z małoletnimi może odbywać się wyłącznie:

- za pośrednictwem oficjalnych kanałów komunikacji OPIOA,
- w sposób jawny i możliwy do archiwizacji,
- z udziałem więcej niż jednej osoby dorosłej, jeżeli jest to możliwe.

8. Kontakt fizyczny z małoletnim jest dopuszczalny wyłącznie w sytuacjach uzasadnionych, takich jak udzielenie pomocy w przypadku zagrożenia zdrowia i życia, wsparcie w sytuacji silnych emocji lub podczas zajęć wymagających pomocy opiekuna. Kontakt taki powinien być adekwatny do sytuacji, respektować granice dziecka i nie może naruszać godności małoletniego.

Dokumentowanie kontaktu

W przypadku dłuższej lub nietypowej komunikacji z małoletnim pracownik informuje o tym swojego przełożonego.

W uzasadnionych przypadkach pracownik może sporządzić krótką **notatkę służbową z kontaktu**.

Korespondencja służbowa oraz dokumentacja związana z kontaktami z małoletnimi podlega archiwizacji zgodnie z zasadami ochrony danych osobowych obowiązującymi w OPIOA.

Dokumentacja dotycząca zdarzeń związanych z bezpieczeństwem małoletnich przechowywana jest przez koordynatora w sposób zapewniający ochronę danych osobowych oraz dostęp wyłącznie dla osób uprawnionych.

5. Zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec dziecka jakiegokolwiek formy przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej, zaniedbania lub cyberprzemocy.

2. Zabrania się w szczególności:

- 1) dyskryminacji dziecka ze względu na jego pochodzenie, stan zdrowia, możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe, orientację seksualną, poglądy, wyznanie lub sytuację materialną;
- 2) stosowania kar fizycznych oraz naruszania integralności fizycznej dziecka (np. bicie, popychanie, szczypanie);
- 3) zawstydzania, poniżania, obrażania lub wyśmiewania małoletniego;

- 4) używania wobec dziecka wulgaryzmów, niestosownych gestów lub żartów,
- 5) zastraszania, grożenia lub wykorzystywania przewagi wobec dziecka,
- 6) ujawniania informacji wrażliwych dotyczących dziecka osobom nieuprawnionym;
- 7) faworyzowania któregoś z dzieci,
- 8) w sprawach dotyczących małoletnich pracownik kontaktuje się przede wszystkim z rodzicami lub opiekunami dziecka,
- 9) proponowania dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych, e-papierosów lub innych substancji psychoaktywnych,
- 10) przyjmowania od dzieci lub ich rodziców pieniędzy i wartościowych prezentów (dopuszczalne są jedynie drobne, okazjonalne upominki).

3. Pracownik **OPIOA** nie naraża dziecka na sytuacje niebezpieczne, upokarzające lub zawstydzające. Wszelkie sytuacje mogące wskazywać na niewłaściwą relację z dzieckiem powinny być zgłoszone dyrektorowi.

4. Kontakt fizyczny z małoletnim jest dopuszczalny wyłącznie w sytuacjach uzasadnionych jego potrzebą lub koniecznością zapewnienia mu bezpieczeństwa, powinien być adekwatny do okoliczności oraz ograniczony do niezbędnego minimum, np. w celu udzielenia pomocy w sytuacji zagrożenia, po upadku lub w przypadku silnych emocji dziecka.

5. Pracownicy OPIOA nie wykonują wobec dzieci czynności pielęgnacyjnych ani higienicznych. W sytuacji nagłej potrzeby pracownik może udzielić dziecku pomocy przy możliwie najmniejszym kontakcie fizycznym oraz – w miarę możliwości – w obecności innego pracownika.

6. Kontakty pracowników z małoletnimi powinny odbywać się wyłącznie w związku z **działalnością** OPIOA, w godzinach pracy instytucji oraz z wykorzystaniem służbowych kanałów komunikacji.

Zabrania się pracownikom:

- spotykania się z małoletnimi poza działalnością instytucji,
- kontaktowania się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (np. prywatny telefon, e-mail, media społecznościowe).

7. W sprawach dotyczących małoletnich pracownik kontaktuje się z ich rodzicami, opiekunami prawnymi lub opiekunami faktycznymi, korzystając wyłącznie ze służbowych kanałów komunikacji.

8. W wyjątkowych sytuacjach wymagających kontaktu z małoletnim poza godzinami pracy pracownik zobowiązany jest poinformować o tym dyrektora oraz uzyskać zgodę rodzica lub opiekuna dziecka.

9. Jeżeli dziecko lub jego rodzice pozostają z pracownikiem w relacji rodzinnej lub towarzyskiej, pracownik zobowiązany jest zachować poufność informacji dotyczących innych dzieci oraz przestrzegać zasad ochrony małoletnich obowiązujących w OPIOA.

6. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, w szczególności zachowania niedozwolone

1. Małoletni korzystający z oferty Olsztyńskiego Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego (OPiOA) są zobowiązani do przestrzegania zasad bezpieczeństwa obowiązujących na terenie instytucji oraz do stosowania się do poleceń pracowników OPiOA dotyczących bezpieczeństwa.
2. Małoletni zobowiązani są do wzajemnego szacunku wobec innych uczestników zajęć, niezależnie od ich pochodzenia, płci, wyznania, stanu zdrowia, możliwości psychofizycznych czy poglądów.
3. Małoletni szanują przestrzeń osobistą innych osób oraz ich prawo do prywatności.
4. W relacjach rówieśniczych małoletni powinni zachowywać się kulturalnie i życzliwie, używać zwrotów grzecznościowych oraz respektować prawo innych do odmiennego zdania.
5. W sytuacjach konfliktowych małoletni powinni dążyć do ich pokojowego rozwiązania. W przypadku trudności zobowiązani są zwrócić się o pomoc do pracownika lub opiekuna.
6. Jeżeli małoletni czują się niekomfortowo w danej sytuacji lub są świadkami krzywdzenia innych osób, powinni poinformować o tym pracownika lub opiekuna.

7. Zachowania niedozwolone między małoletnimi

1. Zabrania się w szczególności:

- stosowania przemocy fizycznej, psychicznej, słownej lub seksualnej wobec innych osób;
- naruszania nietykalności osobistej lub prywatności innych uczestników zajęć;
- wyśmiewania, przezywania, poniżania lub zastraszania rówieśników;
- używania wulgaryzmów oraz obraźliwych gestów;
- izolowania innych dzieci z grupy lub namawiania innych do ich krzywdzenia;
- niszczenia cudzej własności lub zabierania rzeczy należących do innych osób;
- wykonywania zdjęć lub nagrań innych osób bez ich zgody lub zgody ich opiekuna;
- przynoszenia, używania lub rozpowszechniania alkoholu, wyrobów tytoniowych, e-papierosów oraz innych substancji psychoaktywnych;
- podejmowania zachowań o charakterze seksualnym wobec innych małoletnich;
- publikowanie w Internecie treści ośmieszających lub naruszających dobre imię innych osób.

8. Wymogi uwzględniające sytuację dzieci z niepełnosprawnością i dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1. OPiOA dąży do zapewnienia równego dostępu do oferty edukacyjnej i kulturalnej wszystkim małoletnim, w tym dzieciom z niepełnosprawnościami oraz dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
2. Podczas organizacji zajęć pracownicy starają się dostosować sposób prowadzenia zajęć do możliwości i potrzeb uczestników, z uwzględnieniem ich wieku, możliwości psychofizycznych oraz rodzaju niepełnosprawności.
3. Pracownicy OPiOA odnoszą się do dzieci z niepełnosprawnościami z szacunkiem, cierpliwością i życzliwością. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec nich przemocy, ośmieszanie lub zawstydzanie.
4. W przypadku dzieci, których niepełnosprawność utrudnia samodzielne funkcjonowanie lub komunikację, pozostają one pod opieką rodziców lub opiekunów.
5. Odpowiedzialność za małoletnich z niepełnosprawnościami oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi podczas pobytu na terenie OPiOA ponoszą ich rodzice lub opiekunowie.
6. Pracownicy reagują na wszelkie przejawy agresji lub dyskryminacji wobec dzieci z niepełnosprawnościami ze strony innych uczestników zajęć.

9. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu do stosowania Standardów oraz sposób dokumentowania tych działań

Dyrektor **Olsztyńskiego Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego (OPiOA)** wyznacza koordynatora ds. Standardów Ochrony Małoletnich (zwanego dalej koordynatorem), odpowiedzialnego za wdrażanie, monitorowanie oraz upowszechnianie Standardów w instytucji.

Funkcję koordynatora pełni – **osoba powołana zarządzeniem**

Koordynator jest osobą odpowiedzialną za:

- przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających bezpieczeństwu małoletnich,
- podejmowanie działań mających na celu udzielenie małoletniemu wsparcia,
- współpracę z dyrektorem oraz instytucjami wspierającymi w sytuacjach wymagających interwencji,
- przegląd oraz analizę aktualności przepisów prawa dotyczących ochrony małoletnich,
- inicjowanie działań służących doskonaleniu systemu ochrony małoletnich w OPiOA,
- prowadzenie rejestru zgłoszeń dotyczących bezpieczeństwa małoletnich, wg. **Załącznika nr 8 do niniejszych standardów.**

- dba, by każdy pracownik zapoznał się z treścią dokumentu Standardy Ochrony Małoletnich w OPIOA. Wzór oświadczenia o zapoznaniu się z dokumentem stanowi **Załącznik nr 4 niniejszych standardów**. Podpisane i opatrzone datą oświadczenie osób zatrudnionych w OPIOA w oparciu o umowę o pracę przechowuje się w ich aktach osobowych, pozostałych osób w analogicznej dokumentacji stażysty, wolontariusza, praktykanta, osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną itp.

10. Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia małoletniego

Krzywdzenie małoletniego oznacza popełnienie czynu zabronionego lub zaniechania naruszającego dobro dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym rodzica, opiekuna lub inną osobę dorosłą.

Krzywdzenie może przybierać różne formy.

1. Przemoc fizyczna

Przemoc fizyczna to wszelkiego rodzaju działania z użyciem siły powodujące nieprzypadkowe zranienie dziecka, np. bicie, popychanie, kopanie, duszenie, szczypanie, oblewanie gorącą substancją.

Symptomy, które mogą świadczyć o przemocy fizycznej:

- widoczne obrażenia ciała (siniaki, rany, poparzenia, złamania), których pochodzenie trudno wyjaśnić,
- niespójne lub niewiarygodne wyjaśnienia dotyczące powstania obrażeń,
- wyraźny lęk dziecka przed rodzicem lub opiekunem,
- wzdrzanie się dziecka przy nagłym kontakcie z dorosłym,
- agresywne lub poniżające zachowanie rodzica wobec dziecka.

2. Przemoc psychiczna

Przemoc psychiczna to powtarzające się działania naruszające godność dziecka, takie jak poniżanie, wyśmiewanie, zastraszanie, ciągła krytyka, izolowanie czy ignorowanie potrzeb emocjonalnych dziecka.

Możliwe symptomy:

- zachowanie nieadekwatne do wieku (nadmierna dojrzałość lub infantylność),
- niska samoocena, wycofanie, trudności w relacjach z rówieśnikami,
- samookaleczenia lub zachowania autoagresywne,
- częste poniżanie lub krytykowanie dziecka przez rodzica.

3. Przemoc seksualna

Przemoc seksualna polega na włączaniu dziecka w aktywność seksualną, której nie rozumie lub na którą nie może wyrazić świadomej zgody.

Może obejmować zarówno działania z kontaktem fizycznym (np. dotykanie miejsc intymnych), jak i bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie pornografii, ekshibicjonizm).

Symptomy mogą obejmować:

- zachowania seksualne nieadekwatne do wieku dziecka,
- wycofanie, depresyjność, trudności w relacjach z rówieśnikami,
- skargi na ból w okolicach intymnych, trudności z chodzeniem lub siadaniem,
- silny dyskomfort dziecka przy kontakcie fizycznym.

4. Przemoc ekonomiczna

Przemoc ekonomiczna polega na niezapewnieniu dziecku podstawowych warunków do rozwoju mimo posiadania przez opiekunów odpowiednich środków, np. brak odpowiedniego wyżywienia, odzieży czy warunków do nauki.

5. Zaniedbanie

Zaniedbanie polega na długotrwałym niezaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych dziecka.

Możliwe symptomy:

- dziecko jest brudne, niedożywione lub zaniedbane,
- nosi ubrania nieodpowiednie do pogody,
- często jest głodne lub kradnie jedzenie,
- jest wycofane, milczące lub nadmiernie lękowe.

6. Cyberprzemoc

Cyberprzemoc to przemoc wobec dziecka z wykorzystaniem Internetu lub innych technologii komunikacyjnych, polegająca m.in. na nękanii, ośmieszaniu, zastraszaniu lub rozpowszechnianiu treści naruszających jego godność lub prywatność.

Symptomy mogą obejmować w szczególności:

- wyraźną zmianę zachowania dziecka po korzystaniu z telefonu lub komputera (np. smutek, zdenerwowanie, wycofanie),
- unikanie korzystania z Internetu lub przeciwnie – nadmierne, nerwowe sprawdzanie wiadomości i powiadomień,
- widoczne napięcie lub lęk związany z korzystaniem z mediów społecznościowych lub komunikatorów,
- otrzymywanie obraźliwych wiadomości, komentarzy lub gróźb w Internecie,

- rozpowszechnianie w sieci zdjęć, filmów lub informacji ośmieszających dziecko bez jego zgody,
- wycofanie z kontaktów z rówieśnikami lub pogorszenie samopoczucia.

11. Podejrzenie krzywdzenia dziecka jest szczególnie uzasadnione, gdy zaobserwowanym objawom u dziecka towarzyszą niepokojące zachowania rodziców lub opiekunów.

Pracownicy **Olsztyńskiego Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego (OPiOA)** powinni zachować czujność i reagować zgodnie z procedurami określonymi w niniejszych Standardach.

Pomocne wskazówki dla pracownika

Sytuacja	Co powinien zrobić Pracownik
dziecko mówi, że ktoś je bije	zachować spokój, wysłuchać małego, nie oceniać i nie podważać jego słów, poinformować koordynatora
widać siniaki	spokojnie zapytać dziecko o ich przyczynę, sporządzić krótką notatkę służbową, poinformować koordynatora
dziecko mówi o przemocy	wysłuchać dziecko, nie obiecywać zachowania tajemnicy, zgłosić sytuację zgodnie z procedurą

12. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

1. Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia jest koordynator ds. standardów ochrony małoletnich. Koordynator zbiera w formie pisemnej zgłoszenia od personelu i prowadzi ich rejestr.
2. W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu bezzwłocznie poinformować należy odpowiednie służby, dzwoniąc pod numer 112 (telefon alarmowy) lub 999 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu, a następnie poinformować dyrektora lub koordynatora.
3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony koordynatora, wówczas interwencja prowadzona jest przez dyrektora **OPiOA**.
4. Jeżeli zgłoszenie dotyczy dyrektora lub zatrudnionego w instytucji członka jego rodziny lub osoby z nim spokrewnionej, koordynator – informuje o zgłoszeniu organ

prowadzący, który nadzoruje realizację zgłoszenia w sposób zapewniający obiektywność.

13. Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego i zawiadamiania sądu opiekuńczego

1. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich – informuje rodziców/opiekunów prawnych o obowiązku **OPIOA** zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej, w zależności od typu krzywdzenia i skorelowanej z nimi interwencji).
2. Powinno się poinformować rodziców/opiekunów prawnych o tym, że w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa podjęto decyzję o złożeniu stosownego zawiadomienia odnośnym władzom lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej.
3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach ww. instytucji.
4. W przypadku nieobecności koordynatora – jego obowiązki przejmuje dyrektor. W przypadku nieobecności dyrektora, obowiązki nieobecnego koordynatora przejmuje zastępca dyrektora, a w razie i jego nieobecności, pracownik który ujawnił podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie małoletniego.
5. Wszyscy pracownicy i inne osoby, które w związku z pełnieniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, zobowiązani są do zachowania ich w tajemnicy, wyłączając informacje przekazane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

14. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

1. Personel **OPIOA** potrafi rozpoznawać symptomy krzywdzenia małoletniego.
2. Pracownicy w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na oznaki krzywdzenia małoletnich.
3. W przypadku stwierdzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego, pracownik **OPIOA** ma obowiązek niezwłocznie poinformować o zaistniałej sytuacji koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich.
4. W przypadku, gdy krzywdzenie małoletniego odbywa się na oczach pracownika, jest on zobowiązany natychmiast je przerwać, odizolować pokrzywdzonego od źródła zagrożenia, zapewnić mu ochronę i niezwłocznie poinformować o zaistniałej sytuacji koordynatora.

5. Informację o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego mogą być przekazywane również w sposób anonimowy.
6. Koordynator podejmuje interwencję po otrzymaniu informacji o krzywdzeniu małoletniego lub o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego oraz wzywa rodziców/opiekunów prawnych dziecka, co do którego zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogło być lub jest krzywdzone i informuje ich o podejrzeniach.
7. Koordynator sporządza kartę interwencji do każdego zgłoszenia krzywdzenia lub zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego, której wzór stanowi **Załącznik nr 5 do niniejszych standardów**. Pisemne zgłoszenie podpina pod kartę interwencji. W przypadku podejrzeń wobec osoby zatrudnionej w **OPIOA** w oparciu o umowę o pracę, kartę dołącza się do jej akt osobowych, w pozostałych przypadkach dokumentację przechowuje koordynator. Koordynator prowadzi rejestr zgłoszeń.
8. Na podstawie zebranych informacji koordynator – tworzy plan wsparcia pokrzywdzonemu, o którym mowa w rozdziale.
9. Gdy fakt podejrzenia krzywdzenia zgłosi rodzic/opiekun małoletniego, obligatoryjnie należy powołać zespół interwencyjny, o którym mowa w rozdziale 14.ust. 2-4. Zespół wzywa rodziców/opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, w czasie którego może zaproponować zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia bezstronnej, zewnętrznej instytucji.
10. Zespół interwencyjny przedstawia rodzicom/opiekunom prawnym dziecka plan wsparcia z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
11. Jeżeli podejrzenie krzywdzenia małoletniego zgłosili jego rodzice/opiekunowie, a podejrzenie nie zostało potwierdzone, trzeba poinformować ich o tym na piśmie.
12. W przypadku zgłoszenia krzywdzenia małoletniego przez pracownika, pracownik ten niezwłocznie odsunięty zostaje od jakichkolwiek kontaktów z małoletnimi (nie tylko pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy.
13. Jeżeli pracownik dopuścił się względem małoletniego innej formy krzywdzenia niż przestępstwo (np. krzyczał na dziecko), koordynator – powinien zbadać wszystkie okoliczności zajścia, wysłuchać pracownika, małoletniego oraz innych świadków zdarzenia, a następnie zdać o tym raport dyrektorowi.
14. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rówieśników należy postępować zgodnie z poniższym schematem:
 - osoba podejrzewająca krzywdzenie lub osoba, która pozyskała o powyższym informację, zgłasza problem koordynatorowi;
 - koordynator – przeprowadza rozmowę zarówno z poszkodowanym, jak i z dzieckiem/dziećmi podejrzanymi o krzywdzenie rówieśnika;
 - po przeprowadzonych rozmowach koordynator podejmuje odpowiednie kroki, aby wyeliminować zachowania niepożądane;
 - w bardziej skomplikowanym przypadku przeprowadza się procedurę interwencji, o której mowa w rozdziale 14 ust. 2;
 - w celu zwiększenia skuteczności interwencji, rekomenduje się zaangażowanie rodziców/opiekunów dzieci, by dawali swoim dzieciom wsparcie poprzez rozmowę z nimi, ukierunkowaną na to, jak radzić sobie w trudnych chwilach, jak reagować na krzywdzenie kolegów i koleżanek oraz komu zgłaszać, gdy dochodzi do takiego krzywdzenia.

15. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Plan wsparcia małoletniego powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - zgłoszenie sprawy podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - zapewnienie bezpieczeństwa w instytucji;
 - przekazania informacji o możliwościach pomocy.
2. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego koordynator ds. standardów ochrony małoletnich podejmuje działania zmierzające do niezwłocznego przekazania sprawy do właściwych instytucji oraz może – w razie potrzeby – zainicjować współpracę wewnętrzną pracowników w celu ustalenia sposobu postępowania.
3. W działaniach, o których mowa powyżej, mogą uczestniczyć w szczególności: koordynator, dyrektor oraz pracownicy posiadający wiedzę o sytuacji małoletniego. Działania te ograniczają się do ustalenia okoliczności sprawy, zapewnienia bezpieczeństwa małoletniemu oraz właściwego przekazania informacji odpowiednim instytucjom.
4. Działania podejmowane są w granicach kompetencji instytucji i nie obejmują udzielania specjalistycznej pomocy, w szczególności psychologicznej, terapeutycznej lub prawnej, chyba że wynika to z odrębnych przepisów lub zakresu zadań instytucji.
5. Z podjętych działań sporządza się dokumentację. Za jej przygotowanie i prowadzenie odpowiada koordynator ds. standardów ochrony małoletnich.

Rodzaje krzywdzenia małoletnich – przykłady sytuacji i reakcje pracownika OPiOA

Poniższe przykłady mają charakter pomocniczy i służą ułatwieniu pracownikom rozpoznawania oraz właściwego reagowania w sytuacjach mogących stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa małoletnich

1. Relacja: personel – dziecko

Przykład sytuacji

Pracownik podnosi głos na dziecko podczas zajęć, mówi:
„Przestań wreszcie, bo jesteś niemożliwy!”

Reakcja pracownika będącego świadkiem

Pracownik powinien spokojnie przerwać sytuację i przywrócić bezpieczną atmosferę.

Przykładowa reakcja:

”Proszę spokojnie. W naszej instytucji rozmawiamy z dziećmi z szacunkiem. Spróbujmy wyjaśnić sytuację spokojnie.”

Jeżeli sytuacja się powtarza:

„Proszę na chwilę przerwać zajęcia. Musimy zadbać o to, aby każde dziecko czuło się tutaj bezpiecznie.”

Następnie pracownik informuje **dyrektora lub koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich.**

2. Relacja: dziecko – dziecko

Przykład sytuacji

Podczas warsztatów jedno dziecko wyśmiewa drugie:
Ale ty rysujesz brzydko, jesteś beznadziejny!”

Reakcja pracownika

Pracownik powinien natychmiast zareagować i zatrzymać zachowanie.

Przykładowa reakcja:

„Stop. W naszej instytucji nie obrażamy innych. Każdy ma prawo tworzyć po swojemu.”

Następnie można powiedzieć:

„Jeśli coś ci się nie podoba, możesz powiedzieć to w sposób życzliwy. Szanujemy się nawzajem.”

Do dziecka pokrzywdzonego:

„Wszystko w porządku, możesz pracować dalej. Każdy ma swój styl i to jest w porządku.”

Jeśli sytuacja się powtarza, pracownik zgłasza ją dla **dyrektora lub koordynatora ds. standardów małoletnich.**

3. Relacja: opiekun – dziecko

Przykład sytuacji

Rodzic krzyczy na dziecko w przestrzeni galerii:

„Zachowuj się wreszcie! Jesteś nie do zniesienia!”

Reakcja pracownika

Pracownik powinien zachować spokój i interweniować w sposób neutralny.

Przykładowa reakcja:

„Przepraszam, czy mogę pomóc? Jeśli coś jest trudne, spróbujmy wspólnie znaleźć rozwiązanie.”

Jeżeli zachowanie jest agresywne:

„Proszę zachować spokój. Dbamy o to, aby dzieci czuły się tutaj bezpiecznie.”

Jeśli sytuacja budzi poważne obawy o dobro dziecka, pracownik informuje **koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich lub dyrektora**.

4. Przekroczenie granic fizycznych

Przykład sytuacji

Podczas zajęć dziecko jest ciągnięte przez inne dziecko lub dorosłego.

Reakcja pracownika

„Stop. Nie wolno tak robić. Każdy ma prawo do swojej przestrzeni.”

Następnie:

„Proszę puścić kolegę/koleżankę. Rozwiążemy to spokojnie.”

5. Wyśmiewanie lub upokarzanie dziecka

Przykład sytuacji

Kilka dzieci śmieje się z kolegi.

Reakcja pracownika

„Proszę przestać. Nie zgadzamy się na wyśmiewanie innych.”

oraz

„Każdy z nas jest inny i to jest w porządku.”

6. Dziecko zgłasza pracownikowi problem

Przykład sytuacji

Dziecko mówi:

„Oni się ze mnie śmieją.”

Reakcja pracownika

„Dziękuję, że mi o tym powiedziałaś. Zaraz spróbujemy rozwiązać tę sytuację.”

Lub

„Jesteś tutaj bezpieczny. Pomogę ci.”

Następnie pracownik podejmuje działania zgodnie ze Standardami i w razie potrzeby informuje **dyrektora lub koordynatora ds. standardów małoletnich**.

Zasada ogólna dla pracowników

W każdej sytuacji pracownik:

1. **reaguje natychmiast,**
2. **zatrzymuje zachowanie zagrażające dziecku,**
3. **zachowuje spokój i neutralność,**
4. **zapewnia dziecku poczucie bezpieczeństwa,**
5. **informuje koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich,** jeżeli sytuacja tego wymaga.

16. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletniego

1. OPIOA, uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę jego wizerunku oraz danych osobowych.
2. Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego, ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o ochronie danych osobowych (RODO).
3. Rozpowszechnianie wizerunku dziecka, utrwalonego w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody, zg. z **Załącznikiem nr 6 niniejszych standardów** rodzica lub opiekuna prawnego.
4. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalenie wizerunku nie jest wymagana.
5. Utrwalanie wizerunku małoletnich przez pracowników OPIOA może odbywać się wyłącznie przy użyciu sprzętu służbowego przeznaczonego do tego celu. Zabrania się wykorzystywania prywatnych urządzeń elektronicznych (telefonów, aparatów fotograficznych, tabletów) do wykonywania zdjęć lub nagrań małoletnich.
6. Materiały zawierające wizerunek małoletnich mogą być przechowywane wyłącznie w zabezpieczonych zasobach instytucji oraz wykorzystywane jedynie w celach związanych z działalnością statutową OPIOA, zgodnie z udzieloną zgodą rodzica lub opiekuna prawnego.
7. W przypadku publikacji materiałów zawierających wizerunek małoletnich należy zachować szczególną ostrożność, w szczególności poprzez:
 - unikanie podpisywania zdjęć pełnym imieniem i nazwiskiem dziecka,
 - niewskazywanie miejsca zamieszkania lub innych danych umożliwiających identyfikację małoletniego,
 - publikowanie materiałów w sposób nienaruszający godności i prywatności dziecka.
8. Niedozwolone jest umieszczanie informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
9. Pracownik **OPIOA** nie może pozwolić przedstawicielom mediów na utrwalenie wizerunku małoletniego na terenie instytucji bez pisemnej zgody jego opiekuna.

10. Zabrania się podawania przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna małoletniego bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
11. Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych oraz Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
12. **OPIOA** przestrzega i monitoruje przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych małoletnich. Nadzór nad prawidłowym stosowaniem zasad ochrony małoletnich sprawuje **koordynator ds. standardów ochrony małoletnich**.
13. W przypadku podejrzenia niewłaściwego rozpowszechniania wizerunku lub danych osobowych, w tym danych wrażliwych, zdarzenie należy niezwłocznie zarejestrować i zgłosić **koordynatorowi ds. standardów ochrony małoletnich**, a następnie przekazać informację **Inspektorowi Ochrony Danych** zgodnie z obowiązującą procedurą.

17. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

1. Dostępna na terenie instytucji OPIOA sieć Wi-Fi jest zabezpieczona hasłem dostępu.
2. Małoletni podczas pobytu w instytucji nie uzyskują dostępu do urządzeń elektronicznych OPIOA posiadających dostęp do Internetu, chyba że pracownik instytucji wyrazi na to zgodę w uzasadnionych przypadkach związanych z realizacją zajęć.
3. Na wszystkich komputerach OPIOA posiadających dostęp do Internetu zainstalowane jest aktualizowane oprogramowanie antywirusowe oraz inne zabezpieczenia chroniące przed dostępem do treści nieodpowiednich dla małoletnich.
4. Pracownicy OPIOA korzystają z komputerów przy użyciu indywidualnych loginów i haseł dostępu. Dane te są poufne i nie mogą być udostępniane osobom trzecim, w tym małoletnim.
5. Małoletni mogą przynosić na teren OPIOA własne telefony komórkowe za zgodą rodzica lub opiekuna prawnego i na własną odpowiedzialność. OPIOA nie ponosi odpowiedzialności za ich zgubienie, uszkodzenie lub zniszczenie.
6. Małoletni mają prawo korzystać ze swoich telefonów komórkowych na terenie OPIOA w sposób nienaruszający zasad bezpieczeństwa, prywatności innych osób oraz obowiązujących zasad organizacyjnych instytucji.
7. Małoletni nie mogą korzystać z telefonu komórkowego podczas zajęć organizowanych w OPIOA. Wyjątek stanowią:
 - potrzeba pilnego skontaktowania się z rodzicem lub opiekunem prawnym,
 - sytuacja, w której pracownik prowadzący zajęcia wyrazi zgodę na użycie telefonu w określonym celu (np. wykonanie zdjęcia pracy plastycznej lub skorzystanie z materiałów edukacyjnych).
8. Zabrania się wykonywania zdjęć, nagrywania filmów lub rejestrowania dźwięku na terenie OPIOA bez zgody pracownika instytucji oraz osób, których wizerunek lub głos miały zostać utrwalony.

9. W przypadku stwierdzenia korzystania przez małoletniego z urządzeń elektronicznych w sposób zagrażający jego bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych osób (np. cyberprzemoc, publikowanie obraźliwych treści, nagrywanie bez zgody), pracownik OPIOA podejmuje odpowiednie działania wychowawcze oraz informuje o zdarzeniu rodzica lub opiekuna prawnego.
10. Nadzór nad przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa małoletnich w zakresie korzystania z urządzeń elektronicznych sprawuje koordynator ds. standardów ochrony małoletnich.

18. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi, zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie

1. Treści szkodliwe to takie, które mogą wywoływać negatywne emocje u małoletnich, zaburzać ich rozwój lub promować zachowania niebezpieczne bądź sprzeczne z normami społecznymi. Do treści szkodliwych zalicza się w szczególności:
 - treści pornograficzne dostępne bez ostrzeżenia, w tym pornografię dziecięcą oraz materiały przedstawiające wykorzystywanie seksualne dzieci;
 - treści dyskryminacyjne, nawołujące do nienawiści, wrogości lub przemocy wobec różnych grup społecznych lub jednostek;
 - treści przedstawiające przemoc, okrucieństwo lub drastyczne obrażenia fizyczne, w tym przemoc wobec zwierząt;
 - treści nawołujące do samobójstw, samookaleczeń lub innych zachowań szkodliwych dla zdrowia, w tym zachęcające do używania alkoholu, narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych.
2. W przypadku ujawnienia, że małoletni miał kontakt z treściami szkodliwymi, pracownik OPIOA jest zobowiązany niezwłocznie zareagować, zapewnić dziecku wsparcie oraz poinformować o zdarzeniu koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich.
3. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich analizuje zgłoszenie oraz podejmuje odpowiednie działania, w szczególności:
 - informuje dyrektora lub osobę kierującą instytucją,
 - w razie potrzeby informuje rodzica lub opiekuna prawnego małoletniego,
 - podejmuje działania mające na celu ograniczenie dalszego dostępu do szkodliwych treści.
4. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, w szczególności rozpowszechniania treści pornograficznych z udziałem małoletnich, instytucja podejmuje działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym może zawiadomić odpowiednie służby.
5. Pracownicy OPIOA podejmują działania edukacyjne mające na celu zwiększenie świadomości małoletnich w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu oraz zagrożeń wynikających z kontaktu z treściami szkodliwymi.
6. Instytucja podejmuje działania organizacyjne i techniczne mające na celu ograniczenie dostępu do treści niebezpiecznych lub nieodpowiednich dla małoletnich.

19. Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim Standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

1. Standardy Ochrony Małoletnich w OPIOA w Olsztynie są dokumentem ogólnodostępnym.
2. Standardy udostępniane są w dwóch wersjach:
 - pełnej – przeznaczonej dla pracowników, rodziców oraz opiekunów prawnych lub faktycznych,
 - skróconej – dostosowanej do wieku i możliwości percepcyjnych małoletnich.
3. Dokument w obu wersjach publikowany jest na stronie internetowej OPIOA w Olsztynie.
4. Standardy udostępniane są również w formie wydrukowanej na terenie instytucji, w szczególności w holu obiektu.
5. Rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni oraz inne zainteresowane osoby mogą zapoznać się z dokumentem także w kasach Planetarium i Obserwatorium.
6. Pracownicy OPIOA, w miarę potrzeb, informują małoletnich oraz ich opiekunów o zasadach obowiązujących w ramach Standardów Ochrony Małoletnich.

20. Zasady przeglądu i aktualizacji Standardów

1. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich odpowiedzialny jest za monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na sygnały ich naruszenia, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz proponowanie zmian w Standardach. Nie zwalnia to jednak pozostałych pracowników z obowiązku monitorowania stosowania Standardów w OPIOA.
2. Standardy podlegają bieżącemu monitorowaniu oraz aktualizacji w razie potrzeby, w szczególności w przypadku zmian przepisów prawa lub organizacji pracy instytucji. Niezależnie od powyższego dokument podlega obowiązkowej weryfikacji co najmniej raz na 2 lata.
3. Wszyscy pracownicy OPIOA mają prawo zgłaszać koordynatorowi ds. standardów ochrony małoletnich uwagi, propozycje zmian oraz sugestie dotyczące funkcjonowania i stosowania Standardów.
4. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich przeprowadza wśród pracowników, nie rzadziej niż raz na 2 lata, badanie ankietowe monitorujące poziom realizacji Standardów.
5. Wzór ankiety stanowi **Załącznik nr 7 do niniejszych standardów**.
6. Na podstawie wyników przeprowadzonego badania koordynator sporządza raport w formie pisemnej, który przekazuje Dyrektorowi OPIOA. Wnioski zawarte w raporcie stanowią podstawę do doskonalenia procedur oraz podnoszenia jakości działań w zakresie ochrony małoletnich.
7. Dyrektor OPIOA analizuje raport i – stosownie do potrzeb – podejmuje decyzję o wprowadzeniu zmian w Standardach.
8. Zmodyfikowane dokumenty, wprowadzone zarządzeniem Dyrektora OPIOA, ogłasza się pracownikom, małoletnim oraz ich rodzicom lub opiekunom prawnym w sposób przyjęty w instytucji, w szczególności poprzez publikację na stronie internetowej oraz udostępnienie w siedzibie OPIOA.

Zakres danych osobowych w celu weryfikacji osoby
w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym

imię i nazwisko:.....

PESEL*:

nazwisko rodowe:

imię ojca:

imię matki:.....

data urodzenia:

.....
(data i podpis)

**Podstawę prawną żądania numeru PESEL jest art. 12 pkt. 6 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, w celu weryfikacji w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 560) w zw. z § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 lipca 2017 r. w sprawie trybu, sposobu i zakresu uzyskiwania i udostępniania informacji z Rejestru z dostępem ograniczonym oraz sposobu zakładania konta użytkownika (Dz. U. z 2017 r., poz. 1561).*

Klauzula informacyjna o przetwarzaniu danych osobowych

w związku z obowiązkiem nałożonym przepisami ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, w celu weryfikacji w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym

Wypełniając obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 ust. 1 lit. a rozporządzenia PEiR (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem

danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy

95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), dalej **RODO**, informujemy, że:

1. Administratorem Pana/Pani danych osobowych jest **OPIOA**.
2. **OPIOA** wyznaczyło Inspektora Ochrony Danych, z którym można skontaktować się poprzez adres e-mail właściwy dla instytucji.
3. Pana/Pani dane przetwarzane są na podstawie obowiązku prawnego ciążącego na Administratorze w zakresie konieczności weryfikacji osób pracujących lub opiekujących się małoletnimi, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c RODO.
4. Podane dane osobowe będą udostępnione upoważnionym do tego pracownikom **OPIOA** w celu dokonania weryfikacji zgodnie z przepisami ww. ustawy.
5. Przysługuje Panu/Pani prawo do: dostępu do swoich danych, otrzymania ich kopii, sprostowania danych, ograniczenia przetwarzania danych osobowych w przypadkach przewidzianych w odrębnych przepisach, wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych na sposób przetwarzania danych przez Administratora.
6. Przekazane Administratorowi dane nie podlegają profilowaniu.
7. Podanie danych jest obowiązkowe na mocy przepisów prawa, a ich niepodanie skutkować będzie niemożnością podjęcia pracy wymagającej kontaktu z małoletnimi.
8. Dane osobowe przechowywane będą przez okres wymagany w przepisach ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach oraz Instrukcji kancelaryjnej **OPIOA**.

.....

(miejsowość, data)

Oświadczenie o krajach zamieszkania

Ja, niżej podpisany/a....., (imię i nazwisko) na podstawie art. 21 ust. 5 ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym oświadczam, że w ciągu ostatnich **20 lat** zamieszkiwałem/am w poniższych państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa:

.....

.....

.....

.....

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

(podpis osoby składającej oświadczenie)

**do oświadczenia należy dołączyć informację z rejestrów karnych wymienionych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.*

.....

(miejsowość, data)

Oświadczenie o niekaralności

Ja,, nr PESEL (imię i nazwisko)

oświadczam, że w państwie/państwach..... nie jest prowadzony rejestr karny/nie wydaje się informacji z rejestru karnego. Oświadczam, że nie byłem/am prawomocnie skazany/a w ww. państwie/państwach za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym: 1) w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, 2) w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego, 3) w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, że dopuściłem/am się takich czynów zabronionych oraz nie mam obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

(podpis osoby składającej oświadczenie)

.....

(miejsowość, data)

Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich w Olsztyńskim Planetarium i Obserwatorium Astronomicznym.

Ja, niżej podpisany/a (imię i nazwisko)

oświadczam, że zapoznałem/am się ze Standardami Ochrony Małoletnich w Olsztyńskim Planetarium i Obserwatorium Astronomicznym, zobowiązuję się do ich przestrzegania oraz raportowania informacji na temat zdarzeń i działań niezgodnych z ich treścią.

.....

(podpis osoby składającej oświadczenie)

Karta interwencji

1. Małoletni, wobec którego zachodzi podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie:
..... (imię i nazwisko)

2. Osoba zgłaszająca interwencję:

.....

4. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia) i opis sytuacji:

.....

.....

.....

5. Osoba/y podejrzana/e o krzywdzenie małoletniego:

.....

.....

6. Data podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego, miejsce:

.....

6. Data i opis podjętych działań :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ZGODA NA WYKORZYSTANIE WIZERUNKU DZIECKA

Ja, niżej podpisany/a

.....
(imię i nazwisko rodzica / opiekuna prawnego/ faktycznego)

będący/a rodzicem / opiekunem prawnym/ faktycznym/ dziecka

.....
(imię i nazwisko dziecka)

wyrażam zgodę na nieodpłatne utrwalanie oraz rozpowszechnianie wizerunku mojego dziecka w formie fotografii oraz nagrań wideo wykonanych podczas zajęć edukacyjnych, warsztatów, pokazów oraz wydarzeń organizowanych przez **Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne**

Wizerunek dziecka może być wykorzystywany w celach informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych Planetarium, w szczególności poprzez publikację:

- na stronie internetowej Planetarium,
- na profilach Planetarium w mediach społecznościowych,
- w materiałach informacyjnych i promocyjnych (np. ulotki, plakaty, prezentacje, sprawozdania z działalności).

Zgoda jest dobrowolna i może zostać wycofana w każdym czasie poprzez złożenie pisemnego oświadczenia.

Klauzula informacyjna RODO

Administratorem danych osobowych jest **Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne**

Dane osobowe w postaci wizerunku dziecka będą przetwarzane wyłącznie w celu dokumentowania działalności Planetarium.

Podanie danych jest dobrowolne. Osobie wyrażającej zgodę przysługuje prawo dostępu do danych, ich poprawiania, ograniczenia przetwarzania oraz cofnięcia zgody w dowolnym momencie.

Miejscowość i data:

Podpis rodzica / opiekuna prawnego/ faktycznego/ :

MONITORING STANDARDÓW - ANKIETA

	tak	nie
Czy znasz treść dokumentu „Standardy ochrony małoletnich” w OPIOA?		
Czy potrafisz rozpoznać symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy wiesz, jak reagować w przypadku podejrzenia krzywdzenia dzieci?		
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony małoletnich w OPIOA przez innego pracownika? Jeśli Tak – to jakie naruszenie?		
Czy podjąłeś/ aś w tej sytuacji j/w jakieś działanie? Jeśli TAK – to jakie działania? Jeśli NIE – to dlaczego nie podjąłeś żadnych działań?		
Czy masz uwagi/ sugestie dotyczące Standardów ochrony małoletnich w OPIOA (opisz poniżej)		

Propozycja narzędzia do analizy ryzyka

Krok 1. Sporządź listę grup personelu.

Krok 2. Dla każdej grupy personelu wypełnij arkusz oceny ryzyka:

Nazwa grupy	Tak	Nie
<p>Dorośli (dana grupa dorosłych) :</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracuje bezpośrednio z dzieckiem - nie ma bezpośredniego kontaktu z dziećmi - w swoim zakresie obowiązków ma i wykonuje zadania rozumiane "działalność związana z edukacją lub realizacją innych zainteresowań" - ma możliwość przebywania sam na sam z dzieckiem w sposób niezauważony - ma regularny, powtarzalny kontakt z dzieckiem - ma możliwość nawiązania relacji z dzieckiem, które mogą obejmować kontakt fizyczny lub bliskość emocjonalną - zawsze przebywa z dzieckiem w obecności innej zweryfikowanej osoby dorosłej 		

Krok 3. Na podstawie odpowiedzi w karcie oceny ryzyka przypisz dana grupę personelu do jednej z trzech kategorii:

<p>RYZIKO WYSOKIE</p> <p>dorośli (dana grupa dorosłych):</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma bezpośredni/ regularny kontakt z dziećmi sam na sam i/ lub ma możliwość nawiązania relacji, które mogą obejmować kontakt fizyczny lub bliskość emocjonalną. • w swoim zakresie obowiązków ma i wykonuje zadania rozumiane "działalność związana z edukacją lub realizacją innych zainteresowań". <p>RYZIKO ŚREDNIE</p> <p>dorośli (dana grupa dorosłych):</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma bezpośredni/ nieregularny kontakt z dziećmi i/ lub ma możliwość nawiązania relacji z dzieckiem, która może obejmować kontakt fizyczny lub bliskość z dzieckiem w obecności innej, zweryfikowanej osoby dorosłej <p>RYZIKO NISKIE</p> <p>dorośli (dana grupa dorosłych):</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie ma bezpośredniego kontaktu z dziećmi i nie ma możliwości nawiązania relacji z dzieckiem obejmującej kontakt fizyczny lub bliskość emocjonalną 	<p>Jeśli TAK, dana osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezwzględnie musi przedstawić inf. z Krajowego Rejestru Karnego. • musi zostać sprawdzona w rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle seksualnym. • jest zobowiązana do zapoznania się z polityką ochrony dzieci, podpisania jej i przestrzegania jej zasad. <p>Jeśli TAK, dana osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • można rozważyć poproszenie jej o przedstawienie inf. z KRK i sprawdzenia w Rejestrze i/ lub • ograniczyć się do zobowiązania danej osoby do zapoznania się ze skróconą wersją Polityki ochrony dzieci i przestrzegania zasad bezpiecznych relacji dorosły-dziecko. <p>Jeśli TAK, dana osoba:</p> <p>można ograniczyć się do przedstawienia skróconej wersji Polityki ochrony dzieci obowiązującej w instytucji.</p>
--	---

Standardy ochrony małoletnich - wersja skrócona dla dzieci

Aby zapewnić Ci bezpieczeństwo, Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne opracowało bardzo ważny dokument - *Standardy Ochrony Małoletnich*.

Jest on wyrazem troski o Ciebie w sytuacjach, w których czujesz się skrzywdzony. Troskę tę rozumiemy jako szczególną dbałość o Twoją godność oraz o Twoje dobra fizyczne i psychiczne. Krzywdzić może zarówno dorosły jak i rówieśnicy, dlatego ważne jest, abyś wiedział, co jest krzywdzące, abyś znał granice własnych praw i praw innych, abyś wiedział, kiedy i gdzie szukać pomocy.

Oto najważniejsze zasady:

- ✚ nikt nie może Cię bić, szarpać, ani szturchać - dotyczy to dorosłych, Twoich rówieśników, starszych, czy młodszych kolegów, koleżanek, a także twoich rodziców.
- ✚ komunikujemy się bez stosowania wulgaryzmów, bez obrażania i wyzywania.
- ✚ nie grozimy i nie zastraszamy innych.
- ✚ dorośli powinni zachowywać spokój, cierpliwość i szacunek w rozmowie z dziećmi. Czasem dorośli muszą powiedzieć coś bardzo głośno, ale nie mają prawa na Ciebie krzyczeć.
- ✚ nikt nie ma prawa dotykać Cię w sposób, którego nie chcesz i nakłaniać do zachowań, w których czujesz się źle.
- ✚ podczas korzystania z Internetu bądź ostrożny. Nie podawaj wielu szczegółów na swój temat, w tym adresu zamieszkania czy numeru telefonu.
- ✚ nie wolno publikować filmów lub zdjęć na których jesteś bez Twojej zgody.
- ✚ masz prawo czuć się bezpiecznie podczas wizyty w naszej Instytucji.
- ✚ masz prawo do szukania wszelkiej pomocy, zawsze gdy jesteś krzywdzony.

Masz prawo korzystać ze wsparcia

Czasem każdy z nas ma gorszy dzień i w pełni to rozumiemy, ale jeśli coś złego dzieje się u Ciebie lub w Twojej rodzinie, otoczeniu albo po prostu potrzebujesz z kimś porozmawiać możesz to zrobić dzwoniąc pod te numery czynne całą dobę:

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży : 116 111 lub wchodząc na stronę www.116111.pl

Infolinia dla dzieci, młodzieży, rodziców, nauczycieli: 800 080 222

Antydepresyjny Telefon Forum Przeciw Depresji: 22 594 91 00

Pomoc psychologiczna: 22 425 98 48